

SIENIMATKAILUSTA ELINVOIMAA - OPASTETTUIJEN SIENIRETKIEN TUOTTEISTAMINEN

Matkailuasiantuntija Anna Rintinen
MKN Itä-Suomi / ProAgria Itä-Suomi

Euroopan unionin
osarahoittama

| Matkailun kehittämiskeskus

TUOTTEISTAMISPROSESSI

MIKSI?

Arvolupaus ja merkitys

KENELLE?

Kohderyhmän määrittely

MITÄ?

Palvelun sisältö ja rakenne

MITEN, MISSÄ?

Toteutus ja käytännöt

KENEN KANSSA?

Yhteistyökumppanit

KUINKA PALJON?

Hinnoittelu

MISTÄ LÖYTYY?

Markkinointi ja myynti

MITEN KEHITETÄÄN?

Palaute ja parannukset

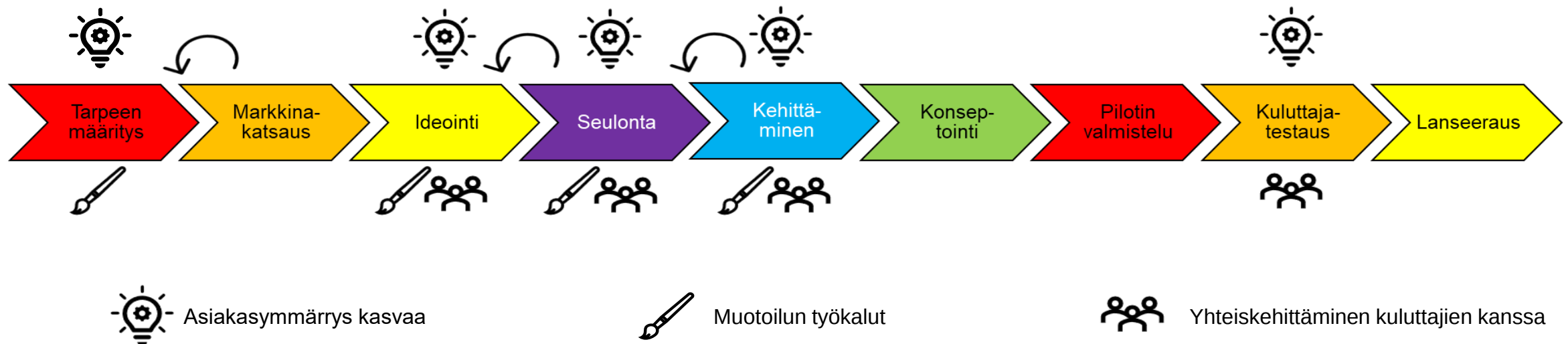
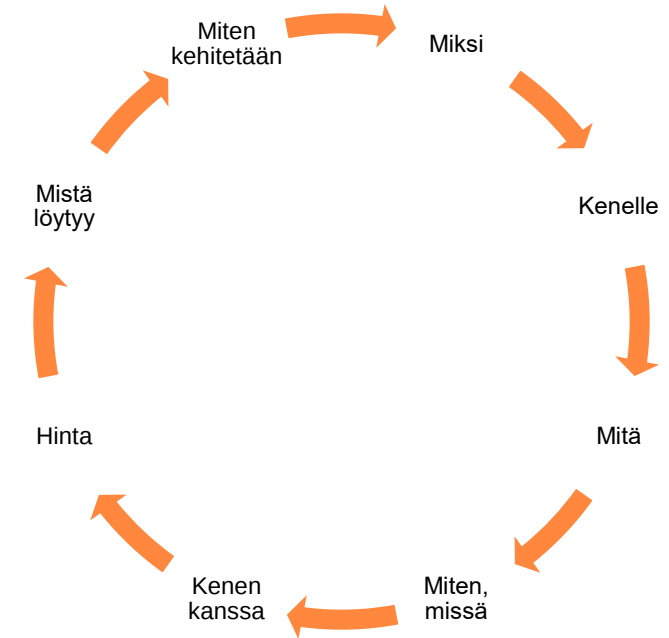
TUOTTEISTAMISPROSESSI

Etenee loogisesti kohti konkreettista, myytävää tuotetta

Voidaan ajatella eri osioiden jatkumona tai syklinä

Huomio myös tuotteiden tai palveluiden elinkaaren

Auttaa tekemään tuotteesta tai palvelusta ymmärrettävämmän, monistettavan ja tarvittaessa myös skaalautuvan

SIENIRETKESTÄ MATKAILUPALVELUKSI?

MIKSI?

Sieniretki voi tarjota monen ikäisille osallistujille matalan kynnyksen elämyksiä ja oppimisen oivalluksia

- suomalainen luonto, jokaisenoikeudet
- syötävien sienilajien tunnistus ja poiminta
- paikallinen ruokakulttuuri ja elämäntapa

(Metsä)luonnon hyvinvointivaikutukset

- rauhoittaa ja kohottaa mielialaa
- vähentää väsymyksen tai huolestuneisuuden tunteita
- parantaa keskittymiskykyä ja tarkkaavaisuutta
- vahvistaa kehon puolustusmekanismeja
- herkistää aisteja ja edistää luovuutta

MITÄ?

Retki, joka yhdistää luonnon rauhan, uuden oppimisen, ruokaelämyksen ja henkilökohtaisen ohjauksen.

SIENIRETKEN SUUNNITTELUN TUEKSI

KENELLE?

Kv. asiakkaista [Visit Finlandin kohderyhmäoppaan](#) mukaisesti esim.

- Nature lover
- Foodie
- Lifestyle traveller
- Wellbeing seeker
- Culture traveller

Kotimaisista asiakkaista

- Aloittelevat sienestäjät
- Kaupunkilaiset, maahanmuuttajat
- Koululaisryhmät tai lapsiperheet

SIENTEN SATOKAUSIA

MILLOIN?

Kevätsato: touko-kesäkuu

- Korvasieniä, huhtasieniä

Kesäsato: kesä-heinäkuu

- Tatteja, haperoita
- Keltavahveroita

Syyssato: elo-syyskuu

- Tatteja, haperoita
- Rouskuja, vahakkaita, kantarelleja

Myöhäissyksyn sato: loka-marraskuu

- Suppilovahveroita, kantarelleja

KOHDEVALINNAT

MISSÄ?

Helppokulkuinen maasto, esteettömyys?

Saavutettavuus (julkinen liikenne, miten perille, opasteet, ohjeistus, selkokieli)

Taukopaikat; sääsuoja, wc, tulipaikka (huomioi maastopalovaroitukset)

Selkeät reitit, mahdollisuus poimia läheltä polkua tai näköyhteydellä siihen

Ei saastuttavien teollisuuslaitosten ympäristössä, kaupunkien keskustoissa tai vilkasliikenteisten teiden varsilla

Sienisatoon vaikuttavia tekijöitä:

- Kasvupaikka ja ympäristön kasvillisuus
- Metsänhoitotoimet
- Edellisen syksyn ja kuukausien sääolot
- Maaperän koostumus
- Ilmasto- eli kasvillisuusvyöhykkeet

SIENIRETKEN OHJAAJAN VASTUUT JA OSAAMISEN VARMISTAMINEN

MITEN?

Tunne retkikohteesi. Kartat, koordinaatit ja yhteystiedot eksymisen varalta

Sadon tarkkailu ennalta (lajit, ajoitus, esiintymät), sääennusteet!

Huolehdi käyttöön liittyvistä lupa-asioista (maanomistaja)

Huolehdi puhtaista ja toimintaan soveltuvista välineistä ja varusteista

Huolehdi osallistujien retkeilyyn soveltuvista varusteista (sisältyykö vai tuoko osallistuja tullessaan)

Huomioi erikoisruokavaliot, mikäli ohjelma sisältää maistelua tai ruokailun

SIENIRETKEN OHJAAJAN VASTUUT JA OSAAMISEN VARMISTAMINEN

Soveltuva koulutus (esim. erä- ja luonto-opas) ja riittävä kokemus ja taito ryhmän ohjaamiseen

- Luonnossa liikkumisen taidot, vastuullisuus, asiakaspalvelutaidot

Turvallisuusosaaminen

- Riskien arviointi ja hätätilanteisiin varautuminen

[MATUPA -matkailualan turvallisuuspassi!](#)

Todennettavissa oleva sienituntemus (esim. luonnontuotealan koulutus, keruutuoteneuvoja, poimijakorttikoulutus)

- Riittävä tieto kerättävistä sienilajeista ja niiden tunnistamisesta

Lisäksi jos retkeen sisältyy ruoanvalmistamista

- > Hygieniaosaamiskoulutuksen suorittaminen / hygieniapassi

TURVALLISUUSSUUNNITELMA

(mallipohja)

Kurssi/retki/tapahtuma:

Aika ja paikka:

Vastuullinen järjestäjä:

Muut järjestäjät:

Osallistujat/kohderyhmä:

Erytishuomioita ryhmästä tai tapahtumapaikasta:

Vastuuohjaaja, nimi ja puh:

Ensiapuvastaava, nimi ja puh:

Muut ohjaajat, nimi ja puh:

Liitteet:

Ohjelma/aikataulu ☐

Kartta ☐

Riskianalyysi ☐

Osallistujalista ☐

Henkilötietolomakkeet ☐

(tietosuojalauseke)

Onnettomuuden sattuessa:

1. Estä lisäonnettomuudet
2. Anna kiireellisin ensiapu
3. Arvioi tilanne – tarvitaanko lisääpua?
4. Hälytä apua
5. Hoida tilannetta kunnes apu on tullut paikalle
6. Muista onnettomuuskirjanpito tai ilmoitus
7. Mieti mitä tapahtuneesta voi oppia

YLEINEN HÄTÄNUMERO 112

MYRKYTUSTIETOKESKUS 0800 147111

Ohje ambulanssille:

Noutopaikka 1

Osoite _____ Koordinaatit _____

Noutopaikka 2

Osoite _____ Koordinaatit _____

Noutopaikka 3

Osoite _____ Koordinaatit _____

Turvallisuussuunnitelman laatija: _____

Organisaatio: _____

Päivämäärä: _____

VASTUULLISUUSVINKKEJÄ

EKOLOGINEN

Luonnon kunnioittaminen

Jätteettömyys

Kestävät materiaalit

TALOUELLINEN

Reiluus

Paikallistalouden hyödyttäminen

Luvat ja korvaukset

Pitkäjänteisyys

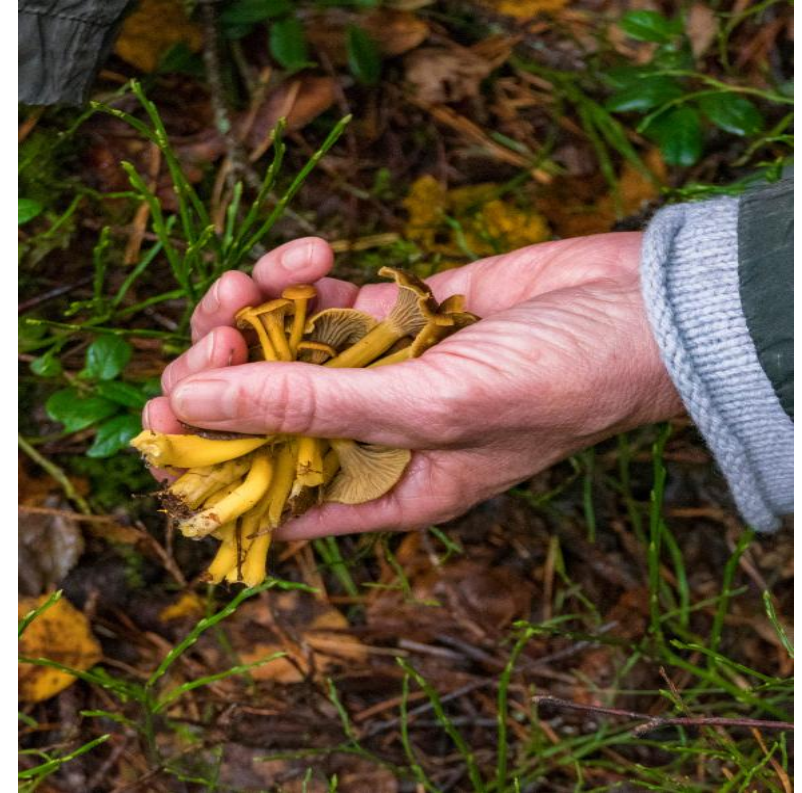
SOSIAALINEN

Paikallisyhteisön osallistaminen

Kulttuuriperinnön vaaliminen

Saavutettavuus ja inklusiivisuus

Turvallinen ja kunnioittava ilmapiiri

HUOM. Kerro asiakkaillesi yrityksesi vastuullisuusteoista ja kannusta vastuullisiin valintoihin.

Esimerkkejä hyvästä vastuullisuusviestinnästä: [Äksyt Ämmät](#), [Huoneistohotelli Lietsu](#) ja [Hawkhill](#)

ESIMERKKEJÄ SIENIRETKITUOTTEISTA

[Opastettu sieniretki Borearctia](#)

[Mushroom Hunting Taiga Times](#)

[Truffle Hunting Zagreb \(with tasting\)](#)

[Wild Mushroom Foraging Class \(with lunch\)
Vancouver](#)

[Mushroom Foraging Tour in Slovenia \(with lunch\)](#)

[Private Daytrip for Truffle Mushroom Foraging and
Wine Tasting in Greece](#)

[Guided tour and tasting in mushroom cultivation
Menorca](#)

[Truffle Hunting in Istria – Karlic Tartufi \(video\)](#)

TAUKO 5 MIN

TUOTTEISTAMINEN

MIKSI?

Mitkä ovat asiakkaan motiivit?

Mikä tekee tuotteesta erottuvan, ainutlaatuisen ja houkuttelevan? Minkä tarpeen se täyttää?

Kilpailija-analyysi: Mitä muut tarjoavat, onko kysyntää? Mitä puuttuu, mitä voisi tarjota lisää?

Elämyksellisyys, tarinallistaminen, paikan tuntu (sense of place) → auttavat erottautumaan kilpailijoista. Osallistaminen ja vuorovaikutus, mahdollisuus oppia uutta ja ymmärtää

Kenelle tuote on suunnattu määritellään kohderyhmä(t)

Selkeä palvelukuvaus: mitä, kenelle, miten?

Vastuullisuus todennettavasti esiin

MITÄ ASIAKAS ARVOSTAA?

Asiakasarvioiden perusteella sieniretkien toimivimmat elementit:

- 🌿 Asiantunteva, lämmin ja selkeä opas
- 🍄 Tunnistamisen lisäksi opettava ja osallistava sisältö
- 🔥 Elämyksellisyys: ruoanlaittoa, tarinoita, paikalliskulttuuria
- 🛒 Hyvä varustelu ja käytännön järjestelyt
- 🧘 Rauhallinen, selkeä ja hyvin rytmitetty retki
- 📷 Pienet ryhmät, aito yhteys ja henkilökohtainen kokemus

TUOTEKORTTI

SELKEÄ OTSIKKO

- Retken teema, aktiviteetin laji, sijainti, kesto, vaativuus, omatoiminen vai opastettu

PALVELUN KUVAUS (FIN, ENG)

- Listaus kohokohdista. Mitä sisältää, mitä ei.
- USP:t eli erottuvuustekijät, kehoitus toimia (Google poimii tästä metakuvauksen).
- Tarkempi kuvaus, oleelliset tiedot, saatavuus, kapasiteetti, kenelle sopii, mitä tulee huomioida tai tietää ennen varausta, yhteystiedot
- Oman alueen vetovoima ko. aktiviteetin näkökulmasta, arvioinnit
- Hinta, tarjoukset (hinnoitteluperusteet, optiot, voimassaolo, peruutus- ja maksuehdot)

VISUALISOINTI

- Laadukkaat kuvat ja videot: Onnelliset ja aidot ihmiset, vaikuttavat maisemakuvat, luonnon ja retken yksityiskohdat, kuvat ja videot itse aktiviteetista

Tuotekortti

Tuotekortissa tulee olla ainakin seuraavat tiedot:

Tuotteen / Tuotepaketin nimi

Sisältö

Minimi- ja maksimihenkilömäärä

Kesto

Saatavuus / Aukioloajat

Rajoitukset, esim. lämpöaasteiset, säävaraus, pakkasraja yms.

Hinta € / hlö sis. alv

Varaukset viimeistään

Lisäpalvelut

Ajo-ohjeet

Yhteystiedot

Lisäksi tarvittaessa:
Tieto vakuutusturvasta ja suositeltavat vakuutukset

Palvelukielet

Kulttuurimatkailutuotteen sisäinen tuotekortti

- Tiimin omaan käyttöön = käsikirja, tuotantosunnitelma
- Sopimukset, budjettilaskelmat, turvallisuussuunnitelmat yms. erillisinä dokumentteina

1. Tuotteen nimi Kuvaava, myyvä, iskevä, huomiota herättävä.

2. Tuotteen sisältökuvaus / palvelun käsikirjoitus

Mikä on tuotteen tarina? Miten se liittyy aikaan ja paikkaan? Miten palvelun vaiheet liittyvät toisiinsa, miten tarina kulkee mukana koko palvelun ajan? Mikä on perusidea? Onko tuotteella erityinen tarkoitus: jotain aistittavaa, opittavaa, viihdyttävää?

3. Tiimin jäsenet, palvelun tuottajat

4. Työnjako ja vastuut Myös palkattavan lisätyövoiman tarve, sijaisjärjestelyt?

5. Työsuunnitelmat Työn vaiheet, tavoitteet, aikataulutus

6. Budjetti ja hinnoittelu Perusta, osuudet ja tavoitteet

7. Sopimukset ja luvat

10. Laatuksiteerit Yhdessä sovitut linjaukset: esim. millainen on laadukas esitys, millaista on laadukas asiakaspalvelu.

12. Muuta huomioitavaa

8. Välineet, hankinnat

11. Toimijoiden sitoutuminen Onko tuotteella jatkuvuutta?

9. Turvallisuus

RETKEN TOTEUTUS, ESIMERKKI 1.

Aloitus ja turvallisuusohjeet (10–15 min): Käydään läpi retken kulku, turvallisuusohjeet ja varusteet.

Sienten tunnistus- ja poimintaohjeet (15–20 min): Opastetaan sienten tunnistamista ja oikeaoppista poimintaa.

Maastoon siirtyminen ja sienestys (1–2 h): Käytännön sienestystä ohjaajan opastuksella.

Sienisaaliin tarkastus (10 min): Käydään läpi kerätyt sienet ja varmistetaan niiden syötävyys.

Sieniretken päätös (10 min): Yhteenveto retkestä ja mahdolliset jatko-ohjeet

PÄÄPAINO SIENESTYKSESSÄ -> halu oppia lisää sienistä sekä sienestämään turvallisesti, todennäköisesti aikoo jatkaa sienestystä. Voisi kiinnostua myös säilöntäkurssista tai sienivärjäämisestä

RETKEN TOTEUTUS, ESIMERKKI 2.

Aloitus, turvallisuusohjeet ja sienten tunnistus- ja poimintaohjeet (15-20 min): Käydään läpi retken kulku, turvallisuusohjeet ja varusteet. Kevyt perehdytys sienten tunnistamiseen ja poimintaan.

Maastoon siirtyminen ja sienestys (1 h): Käytännön sienestystä ohjaajan opastuksella, voidaan poimia myös marjoja tai vaikka syksyisiä lehtiä. Saaliin tarkastus taukopaikalla (10 min): Käydään läpi poimitut yksilöt ja varmistetaan niiden syötävyys.

Sienien käsittely ja kevyen lounaan valmistus nuotiolla (45 min): Valmistetaan yhdessä maittava lounas päivän saaliista ja esikäsitellyistä raaka-aineista. Lounas ja pakuritee (45 min): Itsetehdyn lounaan ja pakuriteen valmistus ja nauttiminen, siistitään paikka seuraavia varten.

Paluu retken lähtöpisteeseen ja sieniretken päätös (30 min): Yhteenveto retkestä ja mahdolliset jatko-ohjeet.

PÄÄPAINO ELÄMYKSESSÄ -> rauhallinen havainnointi suomalaisessa metsässä, moniaistilliset kokemukset, löytämisen riemu, yhdessä tekeminen

HINNOITTELU

Arvon määrittely (bulkki vs. luksus), kilpailuetu, erottuvuus

Tunteiden hyödyntäminen myynnissä

Tuotteiden, lisäpalveluiden ja pakettien rakentaminen

Hinnoittelumalleja

- Kustannuspohjainen (muuttuvat ja kiinteät kustannukset)
- Lisäarvoon perustuva (asiakasymmärrys)
- Kilpailutilanne (muiden määrittelemä hintataso)

Staattinen vai dynaaminen?

Jakelukanavien merkitys: huomioi komissiot / sopimushinnat, kuinka monta porrasta?

No show –asiakkaat monen yrittäjän riesa; ennakko- ja varausmaksut, kaupan ehdot

MARKKINOINTI JA MYYNTI

Omat verkkosivut, uutiskirjeet, tarinallisuus

Google my Business

Visit Finland / Data Hub

OTA-kanavat, matkanjärjestäjät

Sosiaalinen media -> Missä asiakkaasi ovat?

Laadi visuaalisesti houkuttelevaa materiaalia, laadukkaita valokuvia ja videoita, oma äänensävy (tone of voice), huomioi eri somealustojen käytänteet ja toimivat tavat

Asiakaspalautteen ja suosituksien hyödyntäminen

Paikallinen yhteistyö: matkailuorganisaatiot, matkanjärjestäjät ja yrittäjät

Tekoälyn hyödyntäminen

MATKANJÄRJESTÄJÄN PUHEENVUORO

KIRSI PARTANEN

ÄKSYT ÄMMÄT
GREEN FINN TOUR OPERATOR

TÄNÄÄN LÄPIKÄYTY

Sieniretkestä matkailupalveluksi

Sieniretken suunnittelun tueksi

Kohdevalinnat

Ohjaajan vastuut ja osaamisen varmistaminen

Vastuullisuusvinkkejä

Tuotteistaminen

Retken toteuttaminen

Hinnoittelu

Markkinointi ja myynti

Esimerkkejä sieniretkistä

Matkanjärjestäjän puheenvuoro:
Kirsi Partanen, Äksyt Ämmät

HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ

[Luontoaktiviteettien tuotesuosituks](#) (Visit Finland, 2020)

[Ruokamatkailun tuotesuosituks](#) (Visit Finland, 2020)

[Matkailun kohderyhmät](#) (Visit Finland, 2023)

[Riskikartoitus, turvallisuussuunnitelma ja onnettomuusilmoitus](#) (Suomen Latu, 2020)

[Jokaisenoikeudet](#) (luontoon.fi)

[Luvat valtion maille ja vesille](#) (Metsähallitus)

[Minne sienestämään?](#) (Suomen sieniseura)

MKN Maa- ja kotitalousnaiset

@maajakotitalousnaiset

Maa- ja kotitalousnaiset

Maa- ja kotitalousnaiset

www.maajakotitalousnaiset.fi

Euroopan unionin
osarahoittama

| Matkailun kehittämiskeskus

Kiitos!

- OLLAAN YHTEYKSISSÄ!

Anna Rintinen

Matkailuasiantuntija
Visit Finland Akatemia valmentaja
World Food Travel Association lähetti

MKN Itä-Suomi | yrityspalvelut
+358 43 827 3703
anna.rintinen@maajakotitalousnaiset.fi
<https://www.linkedin.com/in/annarintinen/>

Yhteistyössä

